

Српско археолошко друштво

Музеј „Рас“ Нови Пазар

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

ЈЕСЕЊИ САСТАНАК СРЕДЊОВЕКОВНЕ СЕКЦИЈЕ

Нови Пазар, 25. – 26. новембар 2022. године

Програм и апстракти

Београд 2023

Приредио: Марин Бугар

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Музеј "Рас" Нови Пазар

За издавача: Адам Црнобрња и Елмир Хабибовић

Штампа: Colorgrafx, Београд

Тираж: 125

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-21-2

ПЕТАК, 25. НОВЕМБАР 2022.

Музеј „Рас“ Нови Пазар

од 10h Окупљање учесника у просторијама Музеја

12h Отварање скупа у Историјском одељењу Музеја, уводна реч директора Елмира Хабибовића

12:10 Прва група реферата, дужина излагања 15 мин;
дискусија по реферату 10 мин.

12:10h - Музеј „Рас“ Нови Пазар

В. Видосављевић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, ДЕВАСТАЦИЈА
КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОГ НАСЛЕЂА У НОВОМ
ПАЗАРУ И ОКОЛИНИ

М. Радишић, Археолошки институт, М. Бугар, Љ. Васиљевић,
М. Миладиновић, Народни музеј Крушевац, РЕЗУЛТАТИ
ПРЕЛИМИНАРНИХ ЗАШТИТНИХ ИСТРАЖИВАЊА
НА ЛОКАЛИТЕТУ СЕЛИШТЕ-АРЧИНОВИЦА:
РАНОСРЕДЊОВЕКОВНИ ХОРИЗОНТ

Д. Вуловић, Археолошки институт, Д. Драшковић, ЈУ Културни
центар Бар, БРСКОВО - ДОГАЊИЦЕ: ПРЕЛИМИНАРНИ
РЕЗУЛТАТИ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА
НЕКРОПОЛЕ

М. Марић, В. Милутиновић, М. Славковић, Завод за заштиту
споменика културе Краљево, ЗАШТИТНА АРХЕОЛОШКА
ИСТРАЖИВАЊА НА ЦРКВИ СВ. ДИМИТРИЈА СА
СТАРИМ ГРОБЉЕМ У МИТРОВОЈ РЕЦИ

М. Марић, Завод за заштиту споменика културе Краљево, М.
Балтић, Ј. Фортић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, ЗАШТИТНА
АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА НА ЛОКАЛИТЕТУ
ЦРКВИНА У ГОШЕВУ (оп. Сјеница)

14:15 Пауза за ручак

16h Друга група реферата

В. Бикић, У. Војводић, Археолошки институт, АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА ТВРЂАВЕ КОПРИЈАН КОД ДОЉЕВЦА – МЕТОДОЛОГИЈА И ПРВИ РЕЗУЛТАТИ

В. Милутиновић, Завод за заштиту споменика културе Краљево, ЗАШТИТНА АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА ЛОКАЛИТЕТА ЛАТИНСКО ГРОБЉЕ У ГОСТУНУ (о. Пријепоље)

И. Кајтез, Републички завод за заштиту споменика културе – Београд, В. Видосављевић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, ИСКОПАВАЊА МАНАСТИРСКОГ КОМПЛЕКСА СВ. ВАРВАРЕ НА РЕЉИНОЈ ГРАДИНИ У 2022. ГОДИНИ

Т. Младеновић, М. Младеновић, Лабораторија за биоархеологију, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, ПРЕЛИМИНАРНИ РЕЗУЛТАТИ АНАЛИЗЕ ФАУНАЛНИХ ОСТАКА СА ЛОКАЛИТЕТА СВ. ВАРВАРА НА РЕЉИНОЈ ГРАДИНИ КОД НОВОГ ПАЗАРА (археолошка кампања 2022. године)

В. Видосављевић, Музеј „Рас“ Нови Пазар, ПУТЕВИМА „ТРАХИТА“

Р. Рамадански, Градски музеј Бечеј, ФИБУЛЕ ЗАПАДНО-ГЕРМАНСКОГ ПОРЕКЛА ИЗ АРХЕОЛОШКЕ ЗБИРКЕ ГРАДСКОГ МУЗЕЈА БЕЧЕЈ (постер презентација)

18-19h Радни састанак секције - актуелни проблеми

20h Заједничка вечера у ресторану „Пазарска прича“, улица Реље Крилатице, код зграде Митрополије (цена вечере са једним урачунатим пићем износи 1.200 рсд)

СУБОТА 26. НОВЕМБАР 2022.

9h Окупљање испред Музеја
Обилазак Новопазарске тврђаве, Алтун алем џамије, Петрове цркве и Ђурђевих Ступова

згуре. Уломци керамичког посуђа припадају ранословенској грнчарској производњи у ширем смислу. Већину налаза чине делови лонаца који су рађени на спором витлу и дорађивани руком, са богато декорисаном површином помоћу урезаних валовница, хоризонталних линија и јамца (сл. 2). Пронађено је и неколико уломака руком рађених црепуља, уз фрагменте амфороидног крчага особеног за културни круг ранобугарске државе.

Намера саопштења је да се одлике објеката и покретних налаза са Арчиновице сагледају у регионалном и надрегионалном контексту, колико је могуће, на основу тренутног стања обраде грађе. Прецизније типолошко-хронолошко опредељење керамичког материјала отежава недовољно познавање локалне словенске грнчарије на централном Балкану. У том циљу се предвиђају 14С анализе узорака животињских костију из споменутих укопа, које ће дати и прве датуме за рани средњи век јужно од Саве и Дунава. Археолошки трагови ранословенских насеља, ионако скромнијег карактера по обиму материјалне културе, често се налазе плитко испод површине земље, па подлежу лако уништавању у земљаним радовима. У том смислу, солидна очуваност објеката на Арчиновици представља повољну околност за даља истраживања. У кампањи 2023. године предвиђено је комплетно систематско ископавање дела локалитета угроженог изградњом аутопута.

Драгана Вуловић, Археолошки институт, Београд
Дејан Драшковић, ЈУ Културни центар Бар

БРСКОВО – ДОГАЊИЦЕ, ПРЕЛИМИНАРНИ РЕЗУЛТАТИ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА НЕКРОПОЛЕ

На северу Црне горе, у близини Мојковца, налази се средњовековни град Брсково који је представљао значајни рударски центар на Балкану, током 13. и 14. века. Према историјским изворима, за Брсково се везују и сами почеци рударства у средњовековној Србији, а његов први помен налазимо у которској исправи 1243. године. Брсковско утврђење се налази на стратешки доминантном месту, на брду Градина, док се североисточно од њега у месту Догањице налазило насеље и цркве. Прва археолошка истраживања у Брскову, на локалитету Градина, извршила је 2009. и 2014. године ЈУ Полимски музеј у Беранама и том приликом је истражена источна кула. Рекогносцирање брсковског краја спроведено

је 2014, а археолошка ископавања започињу 2017. године од стране ЈУ Центра за конзервацију и археологију Црне Горе, најпре на Догањицама, а затим и на Градини и потезу Марића Лука.

Током ових година на Догањицама започето је истраживање католичке цркве, у народу познате као Сашка црква. Велики проблем приликом археолошког истраживања цркве представља велики нанос јаловине, која је бачена преко ње, као последица вишедеценијског савременог експлоатисања руде. За сад је у потпуности истражена само сакристија, у чијој су подрумској просторији, још у време њене употребе, биле секундарно похрањене кости од преко 400 индивидуа. У остеолошком ма-

Сл. 1. Брсково-Догањице, Сашка црква, сонда а, некропола

теријалу присутне су кости оба пола, свих старосних категорија. Према налазима витража, окулуса и стаклених посуда, изградња сакристије се датује у прву половину 14. века. Испод ових нагомиланих људских костију истражена је некропола која се простирала око цркве пре изградње сакристије. Најстарији ниво сахрањивања, датован је новцем краља Милутина (1282–1321). Такође, некропола је истраживана и унутар сонде постављене уз спољно лице северног зида сакристије (слика 1). До сада је истражено 149 гробова (од којих су два била двојна) и минимум шест хоризоната сахрањивања. Дечијим индивидуама је припадало 47 скелета, а одраслим 104. Досадашњи број откривених индивидуа на овако

малом простору доста говори о величини овог средњовековног насеља и његовом значају. Оријентација већине гробова је запад-исток, док је неколико имало оријентацију југозапад-североисток. Сви покојници су били положени на леђа, са главом положеном на потиљак и са опруженим ногама, док је положај руку био разнолик. У току је истраживање Сашке цркве од које је, до сада, откривен северни зид, као и северни, источни и део јужног зида правоугаоне апсиде. Уз унутрашње лице северног зида апсиде Сашке цркве је откривена гробница у којој су биле сахрањене две индивидуе мушког пола.

У презентацији ће бити приказани резултати археолошких истраживања испитаног дела некрополе, као и планови за будућа истраживања.

Марија Марић, Завод за заштиту споменика културе Краљево
Војкан Милутиновић, Завод за заштиту споменика културе Краљево
Мирјана Славковић, Завод за заштиту споменика културе Краљево

ЗАШТИТНА АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА НА ЦРКВИ Св. ДИМИТРИЈА СА СТАРИМ ГРОБЉЕМ У МИТРОВОЈ РЕЦИ

Археолошким праћењем конзерваторско-рестаураторских радова 2022. године, на споменику културе из 16. и 17. века Цркви Св. Димитрија са старим гробљем у Митровој реци (Слика 1), откривени су зи-

Сл. 1. Црква Светог Димитрија у Митровој Реци (фото М. Славковић)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

061.2:902(497.11)''2022''(083.97)
904(497.11)''04/14''(048)

СРПСКО археолошко друштво (Београд). Средњовековна
секција. Јесењи састанак (2022 ; Нови Пазар)

Програм и апстракт / Српско археолошко друштво, Јесењи састанак
Средњовековне секције, Нови Пазар, 25. – 26. новембар 2022. године ;
[приредио Марин Бугар]. - Београд : Српско археолошко друштво ; Нови Пазар :
Музеј “Рас”, 2023 (Beograd : Colorgrafx). - 25 стр. : илустр. ; 21 cm

Тираж 125.

ISBN 978-86-80094-21-2

а) Српско археолошко друштво (Београд). Средњовековна секција. Јесењи
састанак (2022 ; Нови Пазар) - Програми б) Археолошка истраживања - Србија
-- Апстракт и в) Археолошки налази - Србија - Средњи век - Апстракт

COBISS.SR-ID 114953225